

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 25 K Félévre 150 K
 Negyedévre 75 K Egész évre 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Finálé

A nagy pör eljutott a befejezéshez: a budapesti hadosztálybiróság halálra ítélte Tisza István gróf gyilkosait. Emberi értelemben elégtételt szolgáltatott ezzel a tévedéseiben is nagy államférfi, a nyakas fajmagyar és a példás életű családapa emlékének. Az akták egy része tehát lezáródott. A bűnösök, akik tudatában voltak ugyan a bűn nagyságának, melyet elkövetni indultak, de voltaképen mégis csak eszköz voltak a valódi gonoszság kezében — elvették büntetésüket. A geszti kriptá lakója alhatja már csendben mélységes örök álmait...

Az ország azonban, mely, mint az ítélet mondja, a romlás fertőjébe jutott a gyilkosság által, nem ért el a fináléhoz. Az ország aktái még nyitva fekszenek a polgári bíróság asztalán és várják a nagy leszámolást. Várják a kétségtelen kiderítést annak, hogy kik voltak az igazi főbűnösök, kik voltak a romlott lelkű, vagy bomlott agyu felbujtók, kik voltak azok, akik a függetlenség és szabadság szent lobogóját tartva kezükben, mocskos és szennyes indulataik, aljas szándékaik utjából eltávolítani határozták a nemzet mártírját. Hogy ne legyen egy is azok közül, kik tenni képesek, ne legyen, ki maga köré gyűjthesse a nemzet legjavát és lehetetlenné tegye a züllést és pusztulást. Ezt akarták azok, akik az ország tragédiájának inscenálói és Tisza István gróf igazi gyilkosai voltak. Kik vérbe-fagyba, halálos aléltásba kergették a nemzetet és martalóc hordák prédájává, enmaga bárgyuságán keservesen kacagó szánelom-tárgyává tették a hajdan erős és büszke magyart. Oh, ezeknek nem szabad kibujniok az igazság vasmarkából, ezeknek nem szabad elkerülniök a Magyarok nagy Istenének büntető és sújtó igazságosságát.

Jönnie kell az igazi, a nagy finálénak, mely fölött egy ország mondja a vádbeszédet s a magyarság millióinak szenvedései szolgáltatják a tanulságot. Jönnie kell ennek a nagy leszámolásnak, hol együtt legyen a vádló és a vádlott valamennyi s velőkig hasson az ügyész vádbeszéde. Hol fölvonuljanak az elrablottak, a rabigában sinylődők égbekiáltó jajszavai, fölvonuljanak az erdők bugó keservei, a hegyek rém nyögései s a folyók csobogó panaszai, fölvonuljanak az éhezők, nyomorgók, didergők milliói, a vagonlakók, a hajléktalanok mind, mind s olvassák a vádlottak gonosz fejére a szörnyű vádat:

— Te tetted ezt lator!

Ez a finálé, ez a végjelenet még hátra van, még jönni fog, jönni fog, mert nem lehet, hogy mindig csak az áldozatok szenvedjenek. Nem lehet, hogy 1—2 romlottlelkű felbérelt gonosztévő vérevel lemosni véljék a könnyet, a gyalázatot, a szenvedést azok, akik előidéztek. Nem lehet, hogy csak apró, léprecsalt, megtevesztett, állati indulataikban felbőszített utonállók bűnhődjenek s a nagyok, az igazik, a báránypörbe bujt veszedelmes fenevadak sértetlenül maradjanak. Jönnie kell a finálénak, melyen azok fő-

lött mondanak ítéletet, akik szereplési viselkedésüknek, perverz hajlamaiknak elég becstelenség voltak egy ezeréves országot, egy jóhiszemű, becsületes népet, egy nemzet multját, jelenét és jövőjét feláldozni.

Jönnie kell ennek a finálénak, mert az igazság, a tiszta, a szent, az örökéletű igazság kívánja, követeli, parancsolja így! Jönni fog. Várjuk azzal a nyugodt öntudattal, azzal az igazság győzelmébe vetett rendületlen hittel, mely sohasem csalt még meg bennünket!

Prohászka Ottokár nagy beszéde a Házban

A numerus clausus a nemzetgyűlés előtt

Budapest, szept. 16. (Nemz. St. t. j.) A nemzetgyűlés mai ülését egy negyed 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Az ítéletekről szóló törvényjavaslatot részleteiben is elfogadják. Utána az egyetemi beiratkozásokról szóló törvényjavaslatot tárgyalják.

Első szónok Schandl Károly, aki általánosságban elfogadja a numerus clausust. Rámutat arra, hogy a szabadkőműves páholyok és a Galilei kör mennyire megméltézték az egyetemről kikerülő ifjúságot, sőt még egyetemi professzorok is tagjai voltak ezeknek a köröknek.

Elnök bejelenti, hogy 30 képviselő indítványozza, hogy az üléseket egy órával hosszabbítsák meg. A Ház holnap dönt e felett.

Ezután Prohászka Ottokár püspök állt fel szólásra. Nagyszabású beszéde elején rámutat azokra, amelyek őt felszólásra bírták.

— Ebben a törvényjavaslatban a szociális nagy programok egyikének megvalósítását látja. A numerus clausus lábra akarja állítani a magyar középosztályt. Elfogadja a javaslatot a Bernolák Nándor indítványával együtt, és bizik abban, hogy a törvényjavaslatnak jóhatálya lesz.

— Az egyetemnek a Géniusz műhelyének kell lenni. Nem akarja azt az egyetemi ifjúságot védeni, amelyik a háború folyamán annyit szenvedett s haza jötte után odaállt az egyetem kapui alá s annak magyarságát védelmezte. (Taps.) Örülünk annak, hogy az ifjúságot mennyire éitölti a magyar érzés. A numerus clausus a középosztály védelmét szolgálja, de attól fél, hogy a protekciónak lesz benne ura. Kéri a nemzetgyűlést, hogy mondja ki, miszerint a protekciónak ennél a kérdésnél nem fog használatba jönni.

— Vigyázzunk arra a mozgalomra, amely a keresztyén és nemzeti eszme ellen irányul s fojtsuk el ezt a törekvést csirájában.

Tiltakozik az ellen, mintha a numerus clausus valamely jelekezet ellen irányulna.

A magyar intelligencia nevelés folytán ment a hivatalnoki pályára. A zsidóság kitört a ghetéből és rávetette magát a kereskedelemre, majd a sajtóra. A fajvédelem az, amely a numerus clausust előidézi. Hangsúlyozza, hogy az ügyvédek, orvosok, több mint fele zsidó. Az irodalom is elzsidósodott. Összehasonlítást tesz Heine és Ady Endre között. Heine is lekicsinyelt mindent, ami német, Ady is mindent, ami magyar. (Sándor Pál felé:)

— Kegyetek nem ellenségei a magyaroknak, de meg akarják őt változtatni. Megengedem a zsidó kulturát, de védem a magamét is.

Sándor Pál: Részesei akarunk lenni (Közbekialtások: Nem kell, nem kell!)

Budavary László: Nekik impérium kell! Prohászka: A zsidóság három fejlődési fokozatra megy keresztül: A vallási, az emberi és a nemzeti fejlődés felé.

Akár mit mond Sándor Pál, akár mit nem mond, a jövő a cionizmusé. Ezt bizonyítja az, hogy a zsidó individualizmus számára autonóm Palesztinát létesítettek. Amit Tisza Kálmán és id. Andrássy tettek, rosszul tették! A harctéren száz keresztyén egyetemi hallgató közül 48 esett el, míg zsidó csak 7. A keresztyén közlegények között 17 százalék magyar halott van, míg zsidó csak 1 százalék.

Beszédét azzal végzi, hogy nem volt el-lensége a zsidóságnak, de mert a keresztyén Magyarország ellen törték, azzá lett. Beszéde végén a képviselők felállottak s lelkesen éljeneztek, tapsolták, úgy hogy az ülést 10 percig felfüggesztették.

Szünet után Hermann Miklós beszél. A numerus clausust elfogadja. Rámutat arra, hogy Franciaországban már meg van a numerus clausus s a legnagyobb francia férfiak átestek az igazoló eljárás.

Ezután a Ház ülése 2 órakor véget ért.

A magyarság hiénái

Konstantinápoly, szept. 16. (N. St. t. j.) Konstantinápolyban számos magyar zsidó tartózkodik, akik a visszatérő magyar hadifoglyokat felkeresik s azoknak rémmeséket beszélnek a Magyarországon uralkodó állapotokról s minden eszközt megragadnak arra, hogy a foglyok hazatérését megakadályozzák. Több szerencsétlen magyar emberrel sikerült is ez, akik vagy beállottak a francia idegen légióba, vagy letelepedtek Konstantinápolyban, ahol nyelvismert hiján teljesen elzültenek és a fegyház öl-lelékei lesznek.

Japán a népszövetség ülésén

Páris, szept. 16. (N. St. t. j.) A japán kormány értesítette a népszövetség titkárát, hogy a népszövetség november 25-iki közgyűlésén képviselteti magát.

Belgrád és Fiume

Bécs, szept. 16. (N. St. t. j.) Belgrádi hírek szerint, miután Fiume függetlenségi nyilatkozata megérkezett, a belgrádi kormány megbeszélést folytatott a hadügyminiszterrel, aki utasította a zágrábi 4-ik hadtest parancsnokát, hogy D'Annunzio minden tulkapását fegyveresen akadályozza meg.

Városi közgyűlés

(Második nap)

Megcsappant érdeklődés mellett folytatta csütörtökön délelőtt a közgyűlés tárgysorozatának letárgyalását a törvényhatósági bizottság. Másfél óra alatt le is tárgyalták az egész tárgysorozatot.

Háromnegyed 10-kor nyitotta meg a közgyűlést Hubert Ottó főispán a bizottsági tagok üdvözlésével.

Bocskai koronája

Egyhangulag elhatározták dr Boldisár Kálmánnak a muzeum bizottságban előterjesztett és ott elfogadott indítványára, hogy Bocskai István fejedelem koronájának Bécsből való visszakövetelése érdekében felirnak a kormányhoz és a feliratot pártolás végett megküldik az összes törvényhatóságoknak.

Emelték a villamos áram díjait

Tervegy Tamás dr gáz és villamárak fel-emelése ügyének tárgyalásánál az Aberle Rajmond igazgató által adott felvilágosítás után indítványozta, hogy a helyi vasut is a rendes motoráram díját fizesse, mint az iparosok, mert semmi értelme sincs annak, hogy a város közönsége fizesse meg a helyi vasut idegen részvényeseinek az osztalékot. Ekli József mindenben támogatja az indítványt, melyet a közgyűlés is nagy többséggel elfogadott. E szerint szeptember 1-től a gáz köbméterének árát 4 koronáról 7-re, a motoráram árát 5-ről 10-re, az üzemek, kávéházak és gyárak áramhasználati díját 12-ről 15-re, a magánfogyasztók áramárát 8-ról 10-re, ahol a magánlakás az üzlettel van összekötöttségben, 13 koronára emelték föl, a tisztviselők által fogyasztott áram árát pedig 8 koronában állapították meg kilowatt óránkint.

Mezőgazdasági kamara

Több kisebb ügy elintézése után egyhangulag elfogadták a mezőgazdasági kamarák ügyében a földművelésügyi miniszterhez intézett feliratot Ekli József indítványával, hogy a kamara háza részére ingyentelket és anyagi támogatást ajánljanak annak idején.

A menekültekért

Elfogadták a tanács javaslatát, hogy a DMKE internátus mögötti területet a menekültek részére építendő szükséglakások részére jogelismerési díj ellenében 35 évi használatra felajánlják.

Vasárnapi munkaszünet

Elhatározták, hogy a közigazgatási hivatalokban teljes vasárnapi munkaszünetet tartanak. Tervegy Tamás dr erkölcsi szempontból melegen támogatta a javaslatot, míg Polgáry Bálint a gazdaközönség részéről fejezte ki aggodalmait, azonban megnyugtatták, hogy ügyeleti szolgálat lesz a hivatalokban.

Apróbb ügyek

Tudomásul vették a tanács jelentését, hogy dr Dicsőfi József elhunyt alkalmából ezer koronát utalt ki koszorúmegváltás címén a ref. egyház árva-alapjának. Az Augusztianatorium alkalmazottai részére nem adták meg a községi pótdadómentességet. A menekülteket védő szövetségnek az eddig adott 5000 koronán felül még 5000, a katonai testnevelési osztály részére 10.000 korona segélyt szavaztak meg, 1000 koronával pedig alapító-tagul léptek a magyar nemzeti szövetségbe.

Elutasították dr Fejér Ferenc ajánlatát, aki 10.000 koronát ígért a Hadházi-úton levő 1650 négyzetméteres területért. (Tizannyit is megéri!) Több felebbezés elutasítása után kimondta a közgyűlés, hogy az ondód czuczai terület vadászati jogát árverés útján értékesíti. Nagyon helyesen érvelt dr Tervegy Tamás, hogy ne tegyenek kivételeket néhány emberrel.

Megszavazták a guthi iparvasut kiépítésére a kért 1.300.000 korona póthitelt. Ekli József felszólalásában rámutatott a nyirbátóri vasut azon eljárására, hogy a város 300.000 korona hozzájárulását jó valutában felvette ugyan, de kötelezettségét nem teljesítette.

Az elnöklő főispán dr Nagy István ügyvédet tiszteletbeli tiszti ügyészszé nevezte ki és a közgyűlést berekesztette. A jegyzőkönyvet pénteken déli 12 órakor fogják hitelesíteni.

A város vagyona -- Csáky szalmája

Vasárnapi számunkban ilyen cím alatt foglalkoztunk a város tulajdonában levő földek hasznabéremelésének az ügyével s ugyan e kérdést tárgyalta az az interpelláció, amit lapunk szerkesztője a városi közgyűlésen a tanácshoz intézett.

Miután a közönség egy része még mindig nem látja elég tisztán, hogy milyen nagy érdekéről van szó, néhány statisztikai adattal világítjuk meg a dolgot.

Debrecen városának saját határában mintegy 15.000 katasztrális holdnyi, más község határában pedig kicsi híján 10.000 hold területű szántóföldje van hasznabérbe kiadva. Ha tehát ez alkalommal el is tekintünk a más művelési ágaktól (legelő, rét, szőlő, erdő) és csupán a szántókat vesszük figyelembe, jelentékeny nagy területről van szó.

Megkérdeztünk több olyan kiváló szakértőt, aki a város birtokait, a földek minőségét és eddig fizetett árendáit alaposan ismeri, és mind azt a véle-

ményt nyilvánították, hogy a város bér-földjeinek a hasznabéréit az 1918-19. gazdasági évre visszamenőleg holdankint átlag 50 koronával, az 1919-20. gazdasági évre pedig 100 koronával bátran föl lehetne emelni, mert még ugy is a bérlőkre nézve nagyon méltányos hasznabéreket érünk el.

Már most csak tessék elővenni a ceruzát és kiszámítani, hogy ilyen emelés mellett a 25 ezer hold szántóföld árendája az 1918-19. gazdasági évre 1 és egynegyed millió koronával, 1919-20-ra pedig 2 és fél millióval emelkednék, együttvéve tehát három millió és hétszázötvenezer koronával.

Tekintettel arra, hogy a város ezidőszerű költségvetési hiánya, mely községi pótdadóval fedezendő, az eredeti költségvetés szerint mintegy 2 és fél millió korona, (az újabb költségvetés szerint jóval kevesebb is) nyilvánvaló, hogy a fentebb előadott hasznabéremelés teljesen, sőt tülön-tul fedezi a deficitet, és így egyetlen fillér pótdóra sem lesz szükség!

Az ellenzék és a kormányzópart

Budapest, szeptember 16. (N. St. t. j.) A kormányzópart klubjában egyes képviselők felszólították a többség tagjait, hogy az ellenzék támadásainál vonuljanak ki tüntetőleg a terem-ből, ha azok szóvá teszik a közélet hibáit. A Virradat munkatársa megkérdezte az ellenzék véleményét, ahol a következő felvilágosítást kapta:

— A Keresztény Nemzeti pártot a kormányzópart előkészületei nem riasztják vissza és megkezdett akcióját nem fogja félbeszakítani s feltárja a közélet visszasságait. Tekintet nélkül arra, hogy meghallgatják-e vagy sem

Az ellenzéki képviselők az országnak és a nemzetnek tartoznak kötelezettséggel, amelyek teljesítésétől őket eltéríteni sem terrorral, sem közönyt szinlelve nem lehet.

Bocskay fejedelem koronája

Felirat a kormányhoz

Ismeretes a debreceni muzeumbizottság mozgalmá, melynek célja az, hogy Magyarország elrabolt műkincseit és történelmi nevezetességű emlékeit visszaszerezzük a bécsi volt császári kincstártól. Boldisár Kálmán dr tb. városi tanácsnok tette az indítványt, melyet a muzeumbizottság előterjesztése alapján egyhangulag elfogadott a városi közgyűlés is. A kormányhoz az alábbi feliratot küldi Bocskay koronája és a többi műkincs visszaadása érdekében Debrecen város törvényhatósági bizottsága:

„Milliárdokra számíthatunk azt a roppant veszteséget, mely nemzetünket, hazánkat a közelmúltban gyászosan sújtotta. A milliárdos anyagi kárt azonban a munka, a szorgalom és takarékoság, ha nem is egy napról más napra, de mégis visszahozzuk, kipótolják.

Az erkölcsi veszteséget azonban nem pótolja sem szorgalom, sem takarékoság. Az erkölcsi veszteség megbénítja az erőket, leveri az önbizalmat, megsemmisíti az ellenállási képességet, az élőhalottakhoz tesz hasonlókká.

Magyar nemzetünknek voltak, vannak kincsei a múltból, melyekre ha gondolunk, pírulás lepi el arcunkat azért, hogy azok nem a mieink, nincsenek birtokukban, nem képezik nemzeti erőnk, nagy múltunk dicsőségét.

Es ilyen kincsünk, történelmi múltunk számos ereklyéje fekszik, ránk nézve ma már idegen helyen. Ezekhez elévülhetetlen jogunk van. Ezeket vissza kell szereznünk, mert a miénk, mert a magyar nemzet kincsei.

Ha nem tesszük most, mikor alkalmunk van rá, mikor azokat a kincseket a velünk

három százados szövetségben, de olyan sokszor ellenséges viszonyba jutott Ausztria akarja magáénak nyilvánítani, és mint ilyet, értékesíteni: olyan erkölcsi szegény, erkölcsi vesztesség ér, melyet nem kárpótolhat semmi sem.

Ez alatt a kincsek alatt értjük azokat a történelmi tárgyakat, melyeket annak idejében a császári hatalomtól elvett, elvitt Bécsbe, a császári kincstárba, köztük dicső emlékeztető fejedelmünk, Bocskay Istvánnak a török szultán által 1605 ben ajándékozott, arany diadémját, történelmünkben Bocskay István koronája néven ismert emlékművet.

Ezt kívánjuk, ezt követelnünk kell, hogy végre méltó helyére: Magyarország nemzeti muzeumába visszahelyeztessék, hogy szemünkkel lássuk, lelkünkkel lelkesülhessünk szabadságharcaink első dicsőséges és győzedelmes hadvezérének emlékeztetőn.

Kérjük azért nagyméltóságú miniszterelnök urat, s személyében az ősszminiszteriumot: tegyenek lépést, kövessenek el minden lehetőt arra, hogy történelmi kincseink, köztük a megjelölt fejedelmi korona hozzánk, a jogos tulajdonosokhoz visszajussanak s legméltóbb helyükön, a magyar nemzeti muzeumban hirdessék a nemzetnek multja dicsőségét s éleszszék jövője édes reménységét!

Teleki gróf hivatalában

Budapest, szeptember 16. (N. St. tef. jel.) A hivatalos lap mai száma közli a kormányzó kéziratát gróf Teleki Pál miniszterelnök hivatalba lépéséről. Az első kézirat a miniszterelnök betegségének megszűnéséről, a második Rubinek Gyula felmentéséről, a harmadik a Rubineknek kifejezett kormányzói köszönetről szól.

Népszámlálás Budapesten

Budapest, szept. 16. (N. St. t. j.) Január elején kezdik meg a fővárosban a 10 évenkénti általános népszámlálást. A közlelmezési miniszter adatai szerint 1 millió 400 ezer, a főkapitányság adatai szerint pedig 1 millió 600 ezer lakosa van Budapestnek. Kétszáz ezer ember holléle tehát ismeretlen.

Az összeírásra szolgáló nyomtatványok ára 2 és fél millió, az összeírást végző közegek fizetése 2 millió koronába, összesen tehát 4 és fél millióba kerül a népszámlálás.

Az 1910 népszámlálás költsége 600 ezer koronába került. A legérdekesebb az a kérdés az összeíró lapon, hogy mi volt a foglalkozása a háború előtt?

HIREK

Három millió

korona gyűlt össze a dohány-utcai zsinagógában Hevesi főrabbi beszéde nyomán. Három kerek milliót adtak össze a zsidók rövid pár perc alatt azzal a cézzel, hogy abból a vagyonukból derék magyarokat segítsék fel felekezeti különbség nélkül. Igazán szép és nemes cselekedet... Kár, hogy az a kikötés hozzákerült, mert azzal mintha valami különös íze volna a dolgnak. Mintha érezni lehetne, hogy valami seb tapaszról, valami kényes adósságtörlesztésről, valami Judás természetű pénzről van megint szó. Mintha a háttérben érezni és olvasni lehetne a főrabbi ajkamoszólását: „Adjatok valamit a vagonokban selymözött magyaroknak, hogy ne jajgassanak oly keservesen a mi fényes és pompás lakásaink miatt!” Mintha a felekezeti különbség kifejezés csak a keresztyén szót akarná helyettesíteni és leplezni, mert hát ugyan lehet-e a vagonlakók között csak egyetlen zsidót is találni? Ugy-e nem?! A cél azonban szent lehet minden zsidó előtt, aki ragyaszódik a magyar rögökhöz, az édes hazához, mely oly szépen juttatja neki kincsét, aranyát, mindenét, hogy pár perc alatt milliók gyűlnek össze a rabbi szavára. Ez a cél nagy és messzire mutat a zsidónak:

— Vakulj, magyar!

— Vass József dr. közlelémezési miniszter csütörtökön este 8 órakor sinautón Debrecenbe érkezett és fontos tanácskozásokat folytatott a megyeházán Hajdúvármegye, Debrecen és Csonkahiarmegye képviselőivel a közlelémezésre vonatkozó kérdések felett. Fogadására a pályaudvaron megjelentek Debrecen város részéről: Hubert O. főispán, Csóka Sámuel polgármesterhelyettes, Balogh Sándor titkár és Zöld József tanácsnok. A miniszter holnap Nyiregyházára utazik.

— Személyi hír. Ghiczy Tihámér, debreceni kerületi rendőrfőkapitány folyó hó 15-én hivatalos ügyek intézésére Budapestre utazott.

— Amerikai lelkész a Nagytemplomban. Mióta az érintkezés Amerikával lehetséges, egymásután jönnek haza az Egyesült államok területén működő ref. lelkészek Csonka-Magyarországra, hogy elhozzák a kivándorolt magyarok együttérző üdvözlését. Vasárnap délelőtt ismét amerikai ref. lelkész tart istentiszteletet a debreceni Nagytemplomban: az ősi kollégiumnak 3 év előtt eltávozott dalos diákpóétája, Nagy Ferenc roebliangi ref. lelkész. Izenetet hozt is és izenetet fog vinni, ha visszatér, hogy ezeréves hazánk szétdarabolásába nem nyugszunk bele soha!

— Move közlemény. Dr. Lindenberger János püspöki helynök, prépost kanonok ur, a Move rendes tagja, 1000 kor. lefizetésével az alapító tagok sorába lépett. A Move elnöksége ez uton is köszönetét fejezi ki a szép és kövendő tettért. — A csipkeverő tanfolyamra jelentkezéseket még f. hó 25-ig elfogadjuk. Titkár.

— Eljegyzés. Turiki, komjáthnai, turapataki Thuránszky Ernő, Budapest, eljegyezte özv. Keresztesi Antalné leányát Bóskét. Debrecen, 1920. szeptember 3.

— Ismét milliós sikkasztás. Budapestről jelentik, hogy egy S. nevű előkelő családból való bankhivatalnokot lopáson értek. Bevallotta, hogy 1918 óta állandóan meghamisította az alkuszdijak kimutatását és így azóta 1 millió 600 ezer koronát sikkasztott el. A Leszámitoló Bank, ahol ez történt, feljelentést akart tenni, de S. megígérte, hogy minden értéket megtéríti. A Leszámitoló Banknál S.-nek egymillióról szóló betéte volt, amit a lopott pénzből gyűjtött össze. Ezt visszaszolgáltatta a banknak a hiányzó összeget, 600 ezer koronát pedig az apósa téríti meg. A bank, mivel kára megtérült nem tett feljelentést, de azonnal elbocsátotta szolgálatából a bűnös és könnyelmű banktisztviselőt.

— A Máv-nál ki nem váltott árak elárverezése. A kereskedelmi és iparkamara ez uton hozza érdekeltsége tudomására, hogy a Máv. teherárúkiadási raktárában f. hó 23-án délelőtt 9 órakor a ki nem váltott és fölös árak elárvereztetnek. Az elárverezés alá kerülő árak jegyzéke a kamaránál megtekinthető.

— A szovjet-adósságot nem kell fizetni. A magyar kir. Kuria elvi jelentőségű döntést hozott a napokban a vörös rémuralom idejéből származó adósságokat illetően. Tudvalevő ugyanis, hogy az ipari és kereskedelmi vállalatok nyakára a proletárdiktatura termelési-biztosokat ültetett, akik úgy akarták az elvtársak tapsait kiérdemelni, hogy sok-sok millós adósságot csináltak a vállalatoknak. Ezeket az adósságokat az illető pénztézetek természetesen követelik most a vállalatokon és egymásután indítják meg a pöröket a renitens adósok ellen. Egy ilyen perben hozott most elvi döntést a kir. Kuria, elutasítván a felperes bankot azzal az indoklással, hogy a hitelművelet nem a bank törvényes vezetői és a vállalatok jogos tulajdonosai között jött létre.

— A keresztyén nemzeti liga szeptember hó 21-én este fél 8 órakor tartandó hangversenyére a jegyek péntek d. e. 10 órától kezdve Csáthy Ferenc könyvkereskedésében kaphatók. Helyárak: földszinti és emeleti páholy 120 K. Zsölve az első sorban 30 K. a többi sorokban 25 K. Támlásszék 20 K. I. r. zártszék 15 K. II. r. zártszék 10 K. I. r. erkély 10 K. II. r. erkély 8 K.

— Ellopott lovak. Molnár Bertalan kispépes 3. sz. alatti lakos pejkancs lovát, valamint Györi Mihály ugyancsak Kispépes 3. sz. alatti lakos 2 darab lovát ismeretlen egyének ellopták. A rendőrség körözi a lótolvajokat.

— Elvesztett igazolványok. A kabai közalkalmazottak vásárlással megbizolta elvesztette a Kovács Bálint, Rácz Sándor, özv. Kardos Sándorné, Kőker Gusztávné, özv. Balogh Jánosné, Borbély Sándor kabai lakosoknak a köztisztviselők beszerzési csoportjánál használható vásárlási igazolványát. Kéri a megtalálót, hogy az igazolványokat a Köztisztviselők beszerzési csoportjához (Debrecen Pénzügyi palota földszint 13) szolgáltatassa be annyival inkább, mert más azt vásárlásra úgy sem használhatja fel.

— Rendőri hírek. Játék a revolverrel. Kerékgyártó Benjáminné, báránai lakos, Gyula nevű fiát játék közben egy másik báránai fiu revolverrel megölte. A fiut súlyos sérüléssel szállították a közkórházba. — Sérülés. Szabó Márton 18 éves hajdúdszörményi lakos kocsira akarván szállani, a lovak megbokrosodtak és az egyik ló felugrott, miközben a Szabó vállán lévő vadászfegyver elcsúszt és őt bal karján megsebesítette. Sérülésével a közkórházban ápolják. — Lopások. Király István Szent-Anna utca 68. szám alatt levő lakásába ismeretlen tettesek az ablakon keresztül bemásztak és onnan 20 ezer korona értékű ruhaneműt elloptak. Dr. Buczy Ferenc, Szs-utca 4. sz. alatti lakásából ismeretlen tettesek 10 ezer korona értékű fehérműt elloptak. Mindkét esetben a rendőrség megindította a nyomozást az ismeretlen tolvajok ellen. Halász Nándor ékszerész fiától a Viztorony mellett egy 18 év körüli mesterlegény kinezésti fiu ellopta 500 korona értékű footballját. A rendőrség ez ügyben nyomoz.

— Dr. Rásó Sándor ügyvédi irodáját szeptember hó 14-től kezdve Batthyány-u. 8 sz. alá helyezte át.

— Legszébb őszi és téli divatlapok nagy választékban Antalfynál Szent-Anna és Varga-utca sarok.

— Weismann Jakab okl. mérnök jogosított földmérő magánmérnöki irodája Piac-utca 64 szám alatt van.

— Tankönyvek, rajz- és írószerek, füzetek legjobb bevásárlási forrása Antalfy könyves boltja Szent-Anna-u. 13. sz.

A pécsi Nemzeti Tanács

Kaposvár, szept. 16. (N. St. t. j.) A szeptember hó 13-án megalakult pécsi nemzeti tanács tagjainak megválasztása után dr. Zaftalin szerb határrendőrségi tisztviselő jelenlétében felölték a város háza lepecsételt tanácstermének ajtajait. A nemzeti tanács elnöke Hajdu Gyula ügyvéd volt somogyi népbiztos. Nemrég gróf Zichy vezetésével egy 1000 fős küldöttség jelent meg a pécsi antant missziónál s a trianoni békeszerződés s a nemzetközi jog nevében tiltakoztak a szerb megszállás, valamint a nemzeti tanács felállítására s annak erőszakoskodására ellen.

KIS HIREK

A német császár a bolsevizmusról ír könyvet hollandia unalmas magányában.

A tojás és asir hallatlanul megdrágult Budapesten is. A tojás ára 4 K 30 f., a zsirnak való szalonna 136 K. Az árvizsgáló bizottság kimondta, hogy csak átmenetileg tűri ezeket a magas árakat.

Csak Magyarország mentheti meg a Nyugatot a bolsevizmus veszélyétől. Ezt már az európai közvélemény napról-napra világosabban látja. Legutóbb a madridi El Sol című lap is így ír és követeli a történelmi teljes Magyarország visszaállítását és megerősítését.

Uj népszámlálás lesz, előreláthatólag október 10. és 20. ika között, az általános választójog tervezett revíziójának a céljára.

Rengeteg visszaélés történt a szállítási igazolványok körül. A láncolást és a fogyasztók kárára folyó börtönbörtözt lehetetlenné kívánja tenni az új közlelémezési miniszter. Erre szolgál az a tervezett intézkedése is, hogy a szállítási igazolványokat személyhez kötik, az átruházott igazolványokat érvénytelenítik. — A Ghettóban már minden előkészület megtett a rendelet kijátszására.

Nem érik át a zsidóveszedelmet a nyugati nagy népek, aminek egyszerű magyarázatát megtaláljuk a statisztikában. Franciaországban 100 ezer, Olaszországban 60 ezer, Nagybritanniában 80 ezer, Spanyolországban pláne csak 4 ezer a zsidó. A 140 millió lakost számláló négy nagy országban tehát együtt véve sincs annyi zsidó, mint magában Budapesten.

Autonom Bácska és Bánát

Bécs, szept. 16. (N. St. t. j.) A Presse jelenti: A szerb szkupstina elnöke kijelentette, hogy a magyar nemzetgyűlés elnökétől értesítést kapnak, hogy a jövő pénteken a magyar nemzetgyűlés 13—14 tagja látogatást ohajt tenni Belgrádban.

Jugoszláviát nagyon meglepte a magyar közlelézési kísérlet, s azt vegyes érzelmekkel fogadták. A jugoszláv kormány azt felelte, hogy az a szkupstina belügye. Rakovszky elnök tehát ide fordult és onnan azt a választ kapta, hogy a látogatást szívesen veszik, de az időpontot ők állapítják meg.

A látogatás nem történik meg a békeszerződés ratifikálása előtt. Magyar részről a látogatásnak az a célja, hogy a Bácska és Bánát vidék nyílt kérdésének megoldására megfelelő javaslatot tegyenek. Magyar részről azt szeretnék, hogy a Délvidék és a Bácska magyar-jugoszláv dominium legyen autonómiával, amit mind két állam garantálna. Jugoszláv álláspont szerint a kérdés már nem vitatható, mert ennek a kérdésnek megoldása Jugoszláviára tartozik a saint germani és a trianoni békeszerződés értelmében.

SPORT

A titokzatos HTC. Egyik helyi lap vasárnapi számának sportrovatában olvassuk ezt az épületes és tanulságos olvasmányt. „Felhívjuk a HTC I. I. b. játékosokat, hogy a vasárnapi mérkőzésen jelenjenek meg a DKASE pályán. A csapat felállítás: Neumann, Weisz, Weisz Soma, Révi, Ökrös, Csengeri, Burger, Schvarc, Spitzer, Kohn, Szolovito, Berger Révi, Ungár, Fallin, Rosenfeld, Herkovics, Kohn, Fohn, Szőlősi.”

— Eddig a cikk, nem kell mellé sok kommentár. De miért nem meri nyíltan kiírni az a fiók Makkabea egyesület teljesen a nevét. Talán szégyeli, hogy a Hatvan utcai TC prózai névre hallgat! Felháborító az ifju zsidó csemetéknek ez a szemérmelensége. Most oszlatja fel a belügyminiszter a Makkabeát, már is megalakul a Makkabea II. csak most a Hatvan utcai Torna Club nevet veszi fel. Ajánljuk ezt az illetékes körök figyelmébe!

A fegyelmi bizottság ülése. A kerület fegyelmi bizottsága tegnap esti ülésén Schweitzer Péter (DEAC) játékost a bíró iránti tiszteletlen magaviselete miatt 5 hónapra eltiltja a nyilvános szerepléstől.

Apáthy --- római követ

Budapest, szept. 16. (N. St. tel. jel.) A magyar kormány Dr Apáthy István volt kolozsvári egyetemi tanárt római magyarkövetté fogja kinevezni.

Kinaiak Moszkvában

Berlin, szept. 16. (N. St. t. j.) Pétervári jelentés szerint Moszkvába kínai bizottság érkezett, amelynek feladata, hogy helyreállítsa a konszultusi és kereskedelmi összeköttetést.

Pályázati hirdetés

A Debreczeni Egyetemi Diákasztal (Mensa Academia)-nál az 1920-21. tanév I-ső felében, 1920. évi október hó 1-től kezdődő hatállyal 3 ingyenes, 3 havi 100 koronát fizető, 6 havi 200 koronát fizető, 6 havi 300 koronát fizető és havi 400 koronát fizető kedvezményes ebéd-vacsora hely kerül betöltésre, mely kedvezmények elnyerésére 1920. évi október hó 4-ike déli 12 óra határidővel ezennel pályázatot hirdetnek. A kedvezmény elnyerése iránti bélyegtelen folyamodványok a Mensa Academica Felügyelő Bizottságához címezve, a fenti pályázati határidőben az Egyetem quæstorii hivatalában adandók be. Elkésve érkezett, vagy hiányosan felszerelt kérések figyelembe nem vétetnek. A pályázók folyamodványukhoz csatolják: 1. Leckekönyvük hiteles másolatát, illetve az egyetemre először iratkozók érettségi bizonyítványuk hiteles másolatát; 2. Szüleik társadalmi állását, vagyoni állapotát és családjuk nagyságát pontosan feltüntetve, egy éven belül kiállított hatósági bizonyítványt; 3. Törzslapot, amit minden pályázó személyesen és lelkiismeretesen pontonként kitölteni köteles. Ilyen törzslapot hivatalos órák alatt a quæstorii hivatal minden pályázónak ad. Havi 530 korona teljes díjat fizető, vagy napi 20 korona napijeggyel ellátott óhajto hallgatók vagy szigorlók csak személyes jelentkezésre vannak kötelezve. Ingyenes ellátást nyert hallgatók a Mensán naponkénti ellenőrző szolgálatot teljesítenek, amiben nekik a nagyobb kedvezményt élvező hallgatók arányos beosztással segédkezni kötelesek. — Dr Láng Nándor, egyetemi ny. r. tanár, mint a M. A. fel. biz. elnöke.

Színház

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése.

A falurossza. Tóth Edének ez a gyönyörű népszínműve, elsőrendű szereposztással és teljes egészében kerül ma pénteken este színpadra a Csokonai színházban. Petrik József főrendező ugyanis fölvette a Cserebogár Jós-kával való rendkívüli kedves jelenetet is, amelyet pedig rendszerint kiszoktak hagyni. — E rendkívül sikeresnek ígérkező előadás iránt nagy az érdeklődés.

A bérletek kiváltása már javában folyik a Csokonai színház előcsarnokában. Az igazgatóság mély tisztelettel kéri a bérletközönséget, hogy törzsbérleteiket mielőbb váltásuk ki, nehogy összeütközésbe kerüljenek a tavalyi bérlettel, kiknek helyei természetesen szintén fenntartatnak. A bérletes előadások rövidesen megkezdődnek.

Angeló fényképfelvételekkel, szenzációs tartalommal jelenik meg ma a Debreceni Hét Színházi Újság.

Nick Winter első kalandja: Csavarszorítóban detektívtörténet 5 felvonásban. Star film. A főszerepekben: Nick Winter a detektív — Gaál Annie — Bojda Juci és dr Tor-day Ottó. Remek fotográfia. Kitűnő rendezés. Bemutatja az Apolló. Jegyelővétel.

A fehér fogu álarc IV. a befejező rész bűnügyi történet 8 felvonásban, bemutatja az Arany Bika mozi. Jegyelővétel.

Cinabár III. Amerikai Cow-boy történet az Urániában. Jegyelővétel.

A hét főbűn, 7 különálló monumentális filmattrakció, olasz film. A főszerepben Francesca Bertini, hétfőn az első főbűn „A szemérmertelenség” az Apollóban.

Lapkihordók

azonnal felvételnek
lapunk kiadójában.

Törvénykezés

79 éves asszony a vádlottak padján. Tegnap egy 79 éves öreg néni, Nagy Józsefné és a valamivel fiatalabb Szincskák Józsefné vértési lakosok ültek a vádlottak padján. Orgazdaság miatt kerültek a bíróság elé, mert egy ismeretlen férfitől egy fejrevaló kendőt és még egy pár ruhaneműt vettek, egy párat meg ajándékba kaptak tőle. Az öreg néni nagyon meg volt ijedve, mert még soha sem volt törvényben, sem mint vádlott, sem tanúképen, pedig 79 esztendősen. A Bényei Gyula elnöklete alatt álló tanács 2 heti fogházra ítélte. Nem is igen látott, nem is igen hallotta az ítéletet a néni, de fellebbezést jelentett be, mert „így kívánja azt a törvény sorja”.

§ Asszony verve jó. Egy verekedő magyar, Ulminszky Sándor püspökladányi lakos állt ma Ujjalussy József elnöklete alatt álló tanács előtt, mert tavaly decemberben a korcsmából hazajövet feleségét és az apósát megverte, sőt késsel is megszurkálta. A bíróság tekintettel arra, hogy azóta kibékült a feleségével és apósával, akik nem is kérték a megbüntetését, súlyos testisértés vétségéért csupán 3 napi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

Felhívás!

Miután az utóbbi időben gyakrabban fordul elő, hogy a megüresedő lakásokkal a háztulajdonosok a lakáshivatal elkerülésével rendelkeznek és az új bérlők a lakáshivatal előzetes engedélye nélkül foglalják el a lakásokat, fellépvén a lakáshivatal ügy a háztulajdonosokat, mint a lakást keresők figyelmét arra, hogy a fennálló lakásrendelet értelmében a lakásigazolvány nélkül elfoglalva tartott lakások hatósági igénybevételét a lakáshivatal kimondhatja, hogy a háztulajdonos, mint az ilyen bérlő ellen a kihágási eljárást megindíthatja, sőt a lakásigazolvány nélkül beköltözött személyt kényszereszközök alkalmazásával el is távolíthatja. Felhívja tehát a lakáshivatal a város lakosságának figyelmét arra, hogy a lakások bérletében bármilyen változást csak a lakásügyi hatóságok előzetesen kikért engedélyével eszközöljenek.

Debreczen sz. kir. város
lakáshivatala.

Termelők figyelmébe!

Saját érdekükben ismételt figyelméztetjük a termelő lakosság érdekelt tagjait, hogy a 4787—M. E. sz. rendelet alapján rájuk kivetett gabonamennyiségeket most már sürgősen szállítsák be, illetve a Debreczen és vidéke mezőgazdáiak hitelszövetkezete gabonaosztályának sürgősen adják át.

Debreczen, 1920. szept. 15.

Hűségelmezési ügyosztály.

61—1920. szám.

Árverési hirdetés

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a derecskei kir. járásbírósa 1919. Pk. 276. számú végzése által dr Lehoczky István ügyvéd által képviselt Derecskei Közgazdasági Bank Rt. derecskei cég végrehajtó javára 300 korona tőke erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1785 koronára becsült csirkék, rucák, üres hordókból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Derecskén a két első alperes lakásán 1920 szept. 29-én, d. u. 3 órakor, a két másik alperes lakásán leendő eszközlésére 1920 szept. hó 29-ik napjának d. u. 4 órája határidőül kitűzetik.

Kelt Derecske, 1920. évi szeptember hó 10-én.

Margittai Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Debreczeni Gazdák Bankjárszvényfárs. Kossuth-u. 17. Kölcsonöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad a betétek után kamatot ad, értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megörzés céljából bárbe ad (safé deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénz ügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Boroshordók
és 12000 téglá egy használt főzőkonyha és 2 nagy tokos ajtó eladó. — Vár-utca 8.

Eladó házhelyek
2—300 négyszögöl terület a Gyermekehely mellett Mester-utca végén a Csígekerti-utca és a Balmazújvárosi utra frontál. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17.

Háztartás
minden ágában jártas középkorú urileány különösen jól főz, házikisasszonyi, gazdaszónyi állást keres. „Menekült” címre a kiadohivatalba ajánlatot kér.

Elvészett
szerdán este az állomástól a Teleky-utca 21. számig egy ridköl, benne özv. Soós Lajosné névre kiállított vasutas arcképes igazolvány. — Becsületes megtaláló juttassa el Teleky-utca 21. Soós Lajosnéhoz.

Koros Sándor

férfi-szabó üzletében Piac-u. 60.
Saját készített elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Kőváry és Altmann

szűlősk, Piac 42. Pannónia épít. let. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

A „Keresztény Fatermelő Szövetkezet” tagjai
apritott és fűrészelt

Tűzifára

mázsánként 100 korona előleg befizetéseket eszközölhetnek a Debreczeni Első Takarékpénztárnál. Előjegyzéseket e hó 15-ig fogadják el. A tűzifa elosztása a jelentkezés sorrendje szerint fog eszközöltetni.

Polyánszky Orest tűzifa és szénkereskedő
Piac-utca 58. Szoboszlai-ut 1. sz.
Telefon 182.

Bélyegzőgyár és véső-
intőzet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

FORGÁCS I.
műtörés
Bádógos-u.

Tankönyvek bekötését

bördiszmü-munkát tartós és izléses kivitelben készít

VARJAS PÁL

könyvkötő, Egyháztér 3. sz.

KÉSZIT Központi szeszifőzdeket,
Pálinkafőző üstöket

MENDLOVITS S., rézműves,
Nyírbátor Szabolcsm. Alapítatott 1890.